

MAGHREB

Een verhaal uit Marokko

HET FEEST VAN DE DRIE TOLBA

Drie jonge tolba (studenten die de koran bestuderen) hadden besloten zich terug te trekken op een eenzaam plekje op een heuvel. Hier wilden zij zich helemaal wijden aan het bestuderen van de heilige schrift, aan gebed en meditatie. Zo wilden zij hun kennis vergroten en hun ziel louteren om zich voor te bereiden op een religieus bestaan. Een eenvoudig huisje met uitzicht op een landelijke, zonnige vallei, een lemen terras in de schaduw van enkele olijfbomen en jujubomen, witte muren, een paar matjes, een kanoun (bak van aardewerk waarin een houtskoolvuurtje kan gemaakt worden) en een waterkruik was alles wat de drie studenten nodig hadden om te leven zoals ze dat wilden.

De bevolking van de streek vertrouwde de godsdienstige opvoeding van hun kinderen toe aan de tolba en het was een oud gebruik dat de mensen hen daarvoor in ruil voedsel gaven.

Nu hebben tolba de gewoonte om telkens wanneer een kind vijf verzen van de koran goed uit zijn hoofd heeft geleerd een bloem te tekenen op hun schrijfplankjes. Trots laat het kind dan thuis zijn 'louag' zien, die versierd is met een prachtige, gekleurde tekening van de meester.

De ouders belonen hun kind met wat vruchten, groenten, een handvol dadels of vijgen, een beetje graan of eieren, al naar wat ze maar kunnen missen. De jonge studenten maken dat dan lekker klaar en samen met het kind eten ze het op.

Maar één ding is een zeldzaamheid bij deze maaltijden en dat is vlees. Want de arme boertjes kunnen in het algemeen heel moeilijk zo'n kostbaar geschenk geven. Daarom hadden onze drie studenten besloten om eenmaal per maand een schapenbout voor zichzelf te kopen. Op die ene dag konden zij dan genieten van vlees, ter herinnering waarschijnlijk aan de duizenden jaren waarin hun voorouders een herdersvolk waren.

Op de avond van zo'n bijzondere maandelijkse feestdag werd er opeens op de deur geklopt. De drie tolba hadden zojuist een enorme schapenbout gekocht en in de pan gedaan en de geur van bouillon vulde al het vertrek. Er stond een oude man voor de deur die er uitgeput uitzag en die om onderdak vroeg. De tolba konden geen gastvrijheid weigeren aan de 'dhaif Allah', 'Genodigde van God'. Zij lieten hem dus binnen en boden hem een glas thee aan. Het uur van het gebed van de 'Acha' (het gebed aan het begin van de avond, een van de vijf verplichte dagelijkse gebeden) brak aan en de gast deed zijn gebed. Overal rook je de geuren van de heerlijke bouillon. De drie tolba waren een beetje in verlegenheid gebracht en keken elkaar eens aan. Zij wensten heimelijk dat hun gast weer zou weggaan en hen onder elkaar zou laten genieten van de schapenbout. Toen trokken de drie jonge mannen zich terug op het terras om een luchtje te scheppen.

"Wat een pech!" zei de eerste taleb.

"We moeten hem wel uitnodigen," zei de derde taleb, "en we zijn gedwongen om met hem te delen."

"Ik heb een oplossing," zei de tweede taleb, "ik zal hem laten meebetalen aan de bout. Maar hij zal er niets van proeven..."

"Hoe wil je dat doen?" vroegen de anderen.

"Het is heel eenvoudig. Ik zal hem vertellen dat wij de volgende gewoonte hebben: de schapenbout koken we altijd 's avonds. Maar we besluiten pas de volgende morgen wie hem mag opeten. 's Nachts

heeft iedereen een droom. Nu mag degene die de mooiste droom kan vertellen de bout helemaal in zijn eentje opeten. Dus mijn plan is duidelijk. Jij Ahmed, jij zult vertellen dat je in jouw droom de zeven hemelen hebt bezocht. En jij, Moussa, jij legt uit hoe jouw droom je de zeven planeten heeft laten zien. Dan blijf ik als rechter over en na de zeven hemelen en planeten zal ik vaststellen dat alle wereldwonderen zijn uitgeput en de bout dus niemand anders kan toekomen.”

De twee vrienden wensten elkaar geluk met zo’n slimme vriend. Het drietal keerde terug in het huisje en vertelde het verhaal aan de oude man, die ongetwijfeld een beetje teleurgesteld was, maar toch een kleine geldelijke bijdrage gaf. Vervolgens hulde hij zich in zijn burnoes (wijde wollen mantel), trok hem stevig om zich heen en sliep in, hoopvol gestemd voor de volgende morgen.

De drie tolba volgden zijn voorbeeld en omdat jonge mannen een vaste slaap hebben, sliepen ze tot de ochtend. Maar de oude man hoorde hen nog niet snurken of hij stond op. Hij had flink honger. Voorzichtig tilde hij het deksel van de kookpot op, trok een heel klein stukje vlees van de bout af en proefde het langzaam. Wat smaakte dat verrukkelijk! Bescheiden brak hij nog een mager stukje van het middenstuk en toen, stukje voor stukje, ging hij door, totdat er diep in de nacht alleen nog maar botjes over waren.

Die morgen werden onze drie vrienden opgewekt wakker. Ieder deed zijn rituele wassing en daarna dronken ze gezamenlijk een kopje koffie. De taleb die het scenario zo precies tot in de details had geregeld was voorzitter van de bijzondere vergadering. Hij opende de bijeenkomst en zei: “Jij hebt het woord, Ahmed, waarvan heb je gedroomd?” En Ahmed vertelde met de ogen vol verrukking dat hij uit de zevende hemel neerdaalde, want zijn droom had hem langs alle heerlijkheden van de zeven sferen gevoerd. Zijn beschrijving was betoverend.

“Dat is goed, maar jij Moussa, kan jouw droom wedijveren met die van Ahmed?”

“Zeker, want de hemelse wandelingen blijven een beetje vaag en dat geldt niet voor de aardse wandelingen. Op onze planeet is de schoonheid van de natuur en de schepselen oneindig veel werkelijker en voelbaarder. Wel, mijn droom heeft me de zeven planeten laten bezoeken.”

“Na wat we nu gehoord hebben, vrees ik, o Cheik, dat voor u de wedstrijd heel moeilijk wordt. Wat hebt u gedroomd?”

De oude man streek met zijn hand over zijn gerimpelde gezicht als om het laatste spoor van een nachtmerrie te verdrijven.

“Ik heb, zo sprak hij, afschuwelijk gedroomd. Ik moet jullie bekennen dat ik door een heel gemene, brute oom ben opgevoed, die een dronkenlap, een oplichter en dief was. Hij is gestorven en hij heeft zijn verdiende loon gekregen, want deze nacht heb ik hem uit de hel zien komen. Hij had een zwart gezicht en fonkelende ogen en hij bedreigde mij met een enorme roodgloeiende, ijzeren knots, terwijl hij sprak: “Jij moet onmiddellijk deze bout opeten, anders volg je me zonder dralen naar de hel!” Ik heb hem niet durven weerstaan. Jullie moeten het mij niet kwalijk nemen. Het is niet echt mijn schuld. Wat zouden jullie in mijn plaats gedaan hebben?”

Ongerust stapten de tolba op de pan af, lichtten het deksel op en zagen alleen nog maar de botjes. Toen riep een van hen uit: “Wat doet u in het leven, oude man?”

“Ik ben een oude taleb,” zei de ander, terwijl hij bescheiden de ogen neersloeg.

Een schaterlach klonk uit de monden van de drie leerling-geleerden: zij hadden hun meester gevonden!